

3.4.3 TAGGMAKRELL (HESTMAKRELL)

► Status og råd

Det norske fisket beskatter vestlig taggmakrell. Datagrunnlaget og kunnskapen om taggmakrell er ikke god nok til å gjøre en fullstendig bestandsevaluering, derfor er ikke status for bestanden kjent. Anbefalt kvote for 2007 er den samme som tidligere, 150 000 tonn. Den rekordstore 1982-årsklassen opprettholdt en stor bestand og et godt fiske i mange år. Gytebestanden var på sitt høyeste nivå i 1988 og har siden gått nedover. Dette skyldes at fangstene har vært større enn produksjonen i bestanden. For å opprettholde et høyt fangstnivå på en nedadgående bestand, har fangstpresset på de yngste årsklassene økt. Spesielt har fangst av umoden taggmakrell i oppvekstområder som Den engelske kanal og sør av Irland økt foruroligende. 2001-årsklassen har vært usedvanlig godt representert i dette fisket siden 2002. Dette skyldes nok at fisket har vært intensivert i disse områdene, men også at det er en relativt god årsklasse.

Svein A. Iversen

svein.iversen@imr.no

Fiskeri

Internasjonal fangst av vestlig taggmakrell økte sterkt fra 62 000 tonn i 1982, til en topp på 580 000 tonn i 1995 (Figur 3.4.3.1). Økningen i fangst og bestandsstørrelse skyldtes den usedvanlig sterke 1982-årsklassen. Siden 1995 har fangstene avtatt til et lavmål. I 2005 var fangstene på 182 000 tonn. Fangstnedgangen skyldes reduksjon i bestanden, men sannsynligvis også i noen grad av reguleringer i EU-området.

Det norske fisket har variert. Fangstene økte fra 1 000 tonn i 1986 til 130 000 tonn i 1993, og har siden variert mellom 2 000 tonn og 47 000 tonn. Foreløpige tall for 2006 viser en fangst på vel 27 000 tonn.

Inntil for få år siden gikk det meste av de norske fangstene til mel og olje, men i de siste årene har hovedmengden blitt eksportert til konsummarkedet i Japan.

Andre store aktører i fisket etter vestlig taggmakrell er Nederland, Irland, Danmark og Spania. Det er stort sett bare Norge som fisker med snurpenot, vanlig redskap ellers er trål.

Det norske taggmakrellfisket

I 1982 produserte taggmakrellen en rekordstor årsklasse. Høsten 1987 vandret en relativt stor del av denne årsklassen for første gang inn i Nordsjøen og Norskehavet. Dette ble starten på den nåværende perioden med norsk taggmakrellfiske. Den norske flåten beskatter stort sett fisk som er fem år og eldre. Det synes som det er først

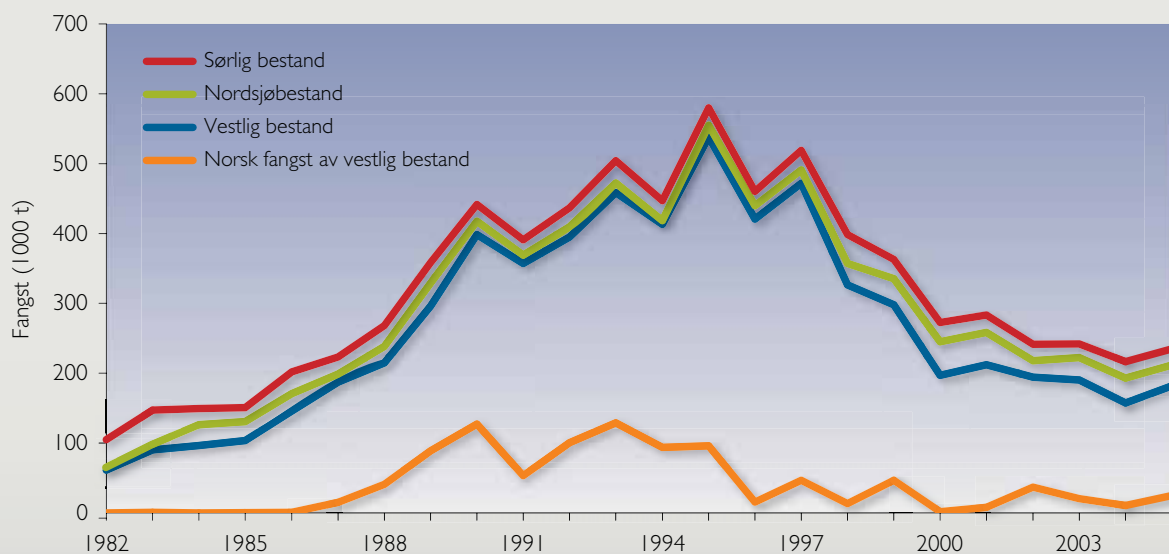
Horse mackerel

The horse mackerel fished in the northern North Sea and Norwegian Sea is mainly fish from the western stock. The Norwegian fishery was very low until the rich 1982-year class migrated to the feeding areas in the northern North Sea and southern Norwegian Sea in 1987. The Norwegian catches in subsequent years increased until a maximum of 128,000 tonnes in 1997. Since then the catches have declined and have in later years fluctuated between 2,000 and 47,000 tonnes.

The egg production of the western stock is measured every third year, last time

in 2004. It seems that horse mackerel is able to change the fecundity (the number of eggs spawned by individual females) during the spawning season, and it is impossible with the present method to establish the fecundity. Therefore it is not possible to convert the egg production to spawning stock biomass.

Based on an average recruitment it seems that 150,000 tonnes is a sustainable yield, and this has been the recommended upper catch limit both for 2007 and in previous years. However, it is a matter of concern that the fishery has exploited juvenile fish more extensively in the later years.

Figur 3.4.3.1

Norsk fangst av vestlig taggmakrell samt total fangst av vestlig, sørlig og nordsjøbestanden siden 1982.

Norwegian catch (orange) of western horse mackerel and the total catch of western (blue), southern (red) and North Sea (green) horse mackerel since 1982.

som femåring den er stor nok til å foreta den lange vandringen fra gyteområdet til våre farvann.

Det norske fiske etter taggmakrell er ikke kvoteregulert og foregår i norsk sone. Det antas at fangstnivået gjenspeiler tilgjengeligheten av taggmakrell i disse farvannene. Tilstedeværelsen av taggmakrell i norsk sone ser også ut til å være avhengig av innstrømningen av atlantisk vann til Nord-

sjøen i første kvartal. Tilgjengeligheten og dermed fangstene øker med økende innstrømning. I flere år har Havforskningsinstituttet brukt denne sammenhengen til å si noe om norske fangstmuligheter kommende sesong. (Kapittel 3.2.1). Prognosene har foruten ett unntak i 2000, slått bra til.

Taggmakrell

Trauchurus trauchurus

Gyteområde: Tre bestander, vestlig, sørlig og nordsjøbestanden, med ulike gyteområder: Vest av De britiske øyer og Irland, utenfor Portugal og Spania og i sørlige del av Nordsjøen

Maks størrelse: 40 cm og 1,6 kg

Levetid: Opptil 40 år

Føde: Bunndyr om vinteren, og plankton, yngel og liten brisling, sild og blekksprut om sommeren

Nøkkeltall:

Det er ingen omforent kvote eller forvaltning av bestanden, og i norsk økonomisk sone er fisket nærmest fritt
 KVOTERÅD 2007: Mindre enn 150 000 tonn
 KVOTERÅD 2006: Mindre enn 150 000 tonn
 NORSK FANGSTVERDI 2005:

113 mill. kroner

Fakta om bestanden

I Nordøst-Atlanteren er taggmakrellen utbredt fra Afrika til ca. 66°N, inklusiv Middelhavet, Svartehavet og Skagerrak. I de europeiske fiskeområdene er det tre taggmakrellbestander som har fått navn etter gyteområdene sine. Den sørlige bestanden gyter utenfor Spania og Portugal, den vestlige gyter i Biscaya, vest av Irland og Storbritannia, og nordsjøbestanden gyter i sørlige Nordsjøen. Vestlig taggmakrell gyter stort sett i samme område og til samme tid som vestlig makrell. Etter gyting foretar den også en tilsvarende næringsvandring inn i Norskehavet og Nordsjøen. I motsetning til makrell i de samme farvannene forvaltes taggmakrell som tre individuelle bestander. Fangstene fordeles på bestand i forhold til når og hvor fangstene er tatt.

Eggproduksjonen til vestlig og sørlig taggmakrell måles hvert tredje år, samtidig med målingen av eggproduksjonen/gytebestanden. Den siste målingen ble foretatt i 2004. Undersøkelser av taggmakrellens rognsekker har vist at det med dagens teknikk er umulig å finne ut hvor mange egg en hunnfisk gyter. Det ser nemlig ut til at taggmakrell kan justere eggproduksjonen i løpet av gytesesongen. Derfor er det heller ikke mulig å regne om eggproduksjonen til gytebestand. På Havforskningsinstituttet, Forskningsstasjonen Matre, gjennomføres det nå eksperimenter for å lære mer om taggmakrellens gytebiologi.

